

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - כבסקר

הישיבה נפתחה בשעה 10.10עדותו של סא"ל מיכאל גרינברג

מה שמך המלא?

הי"ר אגרנט:

סגן אלוף מיכאל גרינברג.

סא"ל גרינברג:

אתה מצהיר בהן צדק לומר את האמת.

הי"ר אגרנט:

כן.

גרינברג:

העדות שלך היא סודית וגם הדיון הוא סודי.

הי"ר אגרנט:

אתה מפקד של איזה גדוד?

הי"ר אגרנט:

גדוד 904.

גרינברג:

תספר לנו כמה דברים על קורות חיך.

הי"ר אגרנט:

נולדתי כראש פינה ב-1939. גמרתי בית-ספר עממי

גרינברג:

כראש פינה; למדתי בבית-הספר החקלאי בנהלל. התגייסתי

לצה"ל לנח"ל בנובמבר 1956 לאחר מיבצע קדש. הלכתי לאחוזי פיקוד, לקורס מ"כ

ולקורס קצינים מטעם המדעין. שרתי בנח"ל עד לקצין כמ"מ קורס מכ"ים, לאחר

מכן הייתי קמ"ן וקמ"צ בגוש חל-חי עד 1963. לאחר מכן הייתי מ"פ בגדוד 906.

הייתי בבה"ד 1 ממ"ח ועוזר מוריך ראשי - עמ"ד - הייתי בפו"מ, בית הספר

לפקוד ולמטה בשנת 1969. לאחר מכן הייתי שנה וחצי באג"ם מכצעים, ראש מודר

צפון. חזרתי לנח"ל להיחת קצין אג"ם בפיקוד שנה ונחמנית באוגוסט 1973

למג"ד גדוד 904. כמו-כן אני נשוי עם שלושה ילדים

איפה היה גודר 904 לפני פרוץ המלחמה?

היו"ר אגרנט:

אלא
הוא לא גודר במחנה אחד, הוא גודר מפורזל, אבל הגודר
היה מורגב בפרוץ המלחמה כשש היאחזויות, מתוך ארבע
היאחזויות ברצועת עזה שתיים בערבה; פלוגת העסוקה מיבצעת בשארם-אל-שיך
ועוד פלוגת העסוקב מיבצעת בתעלה.

גרינברג:

כאיזה מוצבים?

לסקוב:

כתעלה, במפצח ג'.

גרינברג:

זה היה במעוזים?

היו"ר אגרנט:

כן, בכפר. אני לא זוכר כרגע את השם שיש לכפר,
קוראים לו הכפר, במזח, בראס סודר, ומפצח ג' היתה
כל יום יוצאת פלוגה למפצח א' ולמפצח ב' לתצפית לשם. מפצח ג' היה מוצב גדול
תצפיות
וממנו היו יוצאים כל יום ~~מפצח~~ למפצח א' ולמפצח ב'.

גרינברג:

איפה היית אהה?

היו"ר אגרנט:

אני הייתי ברצועת עזה.

גרינברג:

ממתי עד מתי?

נבוצאל:

כל הזמן. מיום שנתמניתי מג"ד ועד היום.

גרינברג:

לא ביקרת במקומות האלה?

נבוצאל:

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - בבוקר

סא"ל מיכאל גרינברג:

ב-3 באוקטובר הייתי בגדוד, במיפקדת הגדוד בעזה;

ב-4 באוקטובר - מיפקדת הגדוד יושבת ברפיח, אבל ההיאחזויות פזורות ברצועת

עזה.

אחא היית במיפקדת הגדוד?

היו"ר אגרנט:גרינברג:

כן, ב-4 באוקטובר הייתי באולגה, במיטווחים, הייתה

אלפיות של פיקוד הנח"ל בקליעה, ודרך-אגב הגדוד שלי

זכה במקום השני, אבל זה לא קשור לזה.

ביום ששי, ערב יום הכיפורים ב-11.00 נסעתי הביתה.

לראש פינה?

ידין:

לא, אני גר בנחל עוז, כאשר עברתי להיות מג"ד ברצועה

גרינברג:

עברתי לגור בנחל עוז. כל מי שהיה צריך לנסוע לחופשה

כהתאם ללוח החופשות נסע לחופשה, חיילים ומפקדים. כאשר בצהרים קיבלתי טלפון

הביתה ונאמר לי שעלי לבדוק את אמצעי הכוננות שבגדוד. אני שאלתי האם אני צריך

להחזיר את כולם מהבית ליחידה, נאמר לי שבשכ"ל זה מספיק שנבדוק את אמצעי הגיוס

והקדיאה, למרות זאת לקחתי על עצמי את האחריות והוריתי למפקד התורן עוד מביתי

להזעיק חזרה את כל חיילי הגדוד.

לאחר הטלפון הזה נסעתי לגדוד לרפיח. בדרך עברתי

בכל אחת מארבע ההיאחזויות ברצועה ובדקתי את המצב. בימים החלו לקרוא

בחזרה את החיילים; נחתי הפסיות להגברת הכוננות והשמירה בכל ההיאחזויות.

זה כולל את התעלה?

היו"ר אגרנט:

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - בכורך

סא"ל מיכאל גרינברג:

לא. והגעתי למיפקדת הגדוד. בערב ליל יום כיפור,
לאחר שכל החיילים חזרו להיאחזויות עברתי שנית בכל ההיאחזויות, ונידאתי שכולם
הגיעו, ושאלתי נוסאי הכוננות והשמירה הוגברו בהיאחזות.

מטעם מי שלפני אליך?

נבנצאל:

מיפקדת פיקוד הנח"ל.

גרינברג:

למי היו כפופים ארבעה המעוזים?

לסקוב:

בתעלה? לחטיבה 14. זה היה גדוד 52 של חטיבה 14.

גרינברג:

לך לא היה כל קשר למעשה עם המעוזים?

הינו"ר אגרנט:

פרט לקשר נפשי ורגשי לא היה לי שום קשר.

גרינברג:

אני דוצה לשאול שאלה יותר ספציפית, ממהי היתה

ידין:

הפלוגה במעוזים, אותה הפלוגה?

אולי אסביר את השיטה. כל חודשיים ישנה החלפה

גרינברג:

נקו, כאשר הפלוגה הזאת מורכבת מחיילים נחלאים הנמצאים

בשל"ט, שדות ללא שלום זה נקרא, ומתוך השל"ט הם צריכים לתת ארבעה חודשי
תעסוקה מיבצעית. הסידור הוא שנותנים תורשיים בתעלה, ולאחר חודשיים עוזבים
לשארם-אל-שיך להמשך התעסוקה. בסך-הכל ארבעה חודשים משתחררים מאחור
מכן תעודה להמשך של"ט או אם הגיע זמנם להשתחרר מצה"ל בכלל.

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - בכורך

סא"ל מיכאל גרינברג:

זה צבא סדיר?

היו"ר אגרנט:

זה המסלול הנחל"אי כולל שנה של"ט, למעשה יותר

גרינברג:

נכון 14 חודש של"ט מתוכם ארבעה חודשי תעסוקה,

היתר זה שהייה במשק בעבודה קלאית וכו'.

הסגל הוא סגל סדיר של גוד 904. המפקדים הם

מפקדים סדירים של היחידה.

כל זה במסגרת שרות סדיר? השאר זה היה בעצומה

היו"ר אגרנט:

קלאית במשק?

כן.

גרינברג:

אחרי כן רשמה מ.ט.

לפני כן רשמה לצ
מט

- 11 -

ועדת החקירה - 23.12.73

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

היו"ר א. אברנט: אתה אומר שהסגל הוא קצינים של שירות סדיר?

מ. גרינברג: קצינים ומכ"ים. מי שמהקצינים בקבע, אז הוא בקבע.

נבנצאל: ביום כמו ערב יום הכיפורים, מפקדת פיקוד הנח"ל

טלפנה ואמרה: תודא, אבל אין צורך לקרוא לאנשים

בחזרה. מה גרם לקרוא לאנשים בחזרה?

מ. גרינברג: כנראה הנסיון שלי מימים עברו.

נבנצאל: מה זה "כנראה", הלוא אתה מדבר על עצמך, אז אתה

יודע מה גרם לך.

מ. גרינברג: השיקול שלי היה, שבכל אופן זה יום הכיפורים, וכדאי

לעשות את זה כבר. זה היה הטלפון הראשון שנאמר לי בו

משהו. היום אני יכול לומר עוד משהו מבחינה אנושית. ביום ששי בערב,

כאשר הייתי ביחידות הדתיות שלי, הלכתי עם מצפון לא נקי, כי הזעקתי אנשים

מבני-ברק. אבל למחרתו, כאשר פרצה המלחמה, סיפרתי לאשתי הקרובה אלי,

שאני לא יודע מי עזר/לי שפעלתי כך.

ידין: נחזור לבעיות עם אמפלווגה הזאת. אתה אומר שבפרינציפ

חודשיים כך וחודשיים כך. עכשיו, קונקרטיה הפלווגה

הזאת, מתי היא הייתה בקו.

מ. גרינברג: היא התגימה ב-4.9.

איזופלווגה זון?

ידין:

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

מ. גרינברג: פלוגת הנח"ל בתעלה. היא התגייסה ב-4.9. היא באה לואקואום ומתייסת מחדש, מקבלת פנקס חוגר. לאחר מכן מה-4 - 6 לספטמבר, היא הייתה בירושלים בסידרת חינוך. בסידרת החינוך הזאת כיום האחרון, אני נחתי לפגם הרצאת מג"ד על הגדול וגם נתתי להם כמה נקודות שצפיתי מהם שהם יתנהגו כראוי בתעלה. אולי עוד מלה - ב-4.9 בקליטה בואקואום גם כן הייתי בבסיס הקליטה, היכן שנקלטו. במקביל לסידרת החינוך, הייתה כיתת חיילים בקורס אב"ח. הם יצאו לחופשת שבת, כל הפלוגה, כל החיילים, הסגל נשאר בתעלה. הם יצאו לחופשה מה-7.9 עד ה-9.9. כיום א' הם אצאג התיצבו בפיקוד הנח"ל, ב-9.9, הוסעו לגדוד, הצטיידו בציוד יחידתי והוסעו לבלוזה לאימון מאוג. לאימון לקראת הכניסה לקו. האימון הזה באחריות האוגדה, כמובן שזה יורד למטה לאיזו שהיא יחידה. עד-12 לספטמבר. ב-13 לספטמבר הפלוגה הוסעה מהמאוג לבלוזה לתעלה, נכנסה לקו, כאשר הפלוגה הותיקה יצאה, עברה דרך מפקדת הגדוד ויצאה לחופשת שבת. כאשר הפלוגה הותיקה הזאת כיום ראשון ירדה באוטובוסים לשארם לחודשיים נוספים.

ידין: מ-13.9 הפלוגה הזאת הייתה בקו ועד תחילת המלחמה?

מ. גרינברג: כן.

ידין: מה-13.9 ועד ה-3.10 אתה ביקרת אותם אי פעם?

מ. גרינברג: חיובי.

ידין: אולי תספר לנו מה היה בקו?

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

מ. גרינברג: כיום ההחלפה ירדתי אתם לתעלה ויודאתי שאין שום

בעיות או תקלות לגבי הפלוגה החדשה שנכנסה לקו.

כאשר בערב חזרתי חזרה לגדוד.

היו"ר אגרנט: באיזה יום זה היה?

מ. גרינברג: ב-13 לספטמבר.

ב-4.10 הסמג"ד שלי ביקר בקו, וגם כן לא הועלו בפניו שום בעיות. לי אישית היתה מתוכננת ירידה ליום ב', ה-8 לאוקטובר, לתעלה.

היו"ר אגרנט: זה לא יצא לפועל?

מ. גרינברג: זה לא יצא לפועל. למרות שב-9.10 ירדתי עם עוד מ"פ

ועוד שני לוחמים וחשבתי שנוכל לחבור למ"פ שלי במזח.

חשבתי שאוכל להגיע אל המ"פ שלי במקום. הצלחתי להגיע עד לחפ"ק של האוגדה והחטיבו

כמיתלה, זו אוגדה 252 וחטיבה 14. שהיחי שם יום שלם. דברתי עם הסמח"ט שאולי

אפשר לארגן כוח לחבור אליו; דברתי עם אלוף משנה ישראל גרנית על כך.

נאמר לי שהיו נסיונות עד עתה, זה עלה באכידות רבות וזה בלתי אפשרי.

דברתי מספר פעמים באלחוט עם המ"פ שלי, לנסות לפחות לעודד אותו.

ובלילה, כאשר נוכחתי שאין שום סיכוי לחבור, חזרתי לגדוד ברצועה.

היו"ר אגרנט: 6 בין ה-9 וה-10 לחודש?

מ. גרינברג: כן, אחד משני הימים האלה. בעליחי אפילו הצעות

בפני הסמח"ט, אולי דרך היס להגיע למזח; אולי פשיטה

רגלית, כאשר כוח יחדור ישירות.

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

הוא לא גמר לענות על שאלתי.

נבנצאל:

אני כיקשתי שיגיד עד ה-6 לאוקטובר. ב-5 באוקטובר היה

ליל יום כיפור.

עברתי בהאחזויות.

מ. גרינברג:

אחר-כך, לאן?

נבנצאל:

לגדוד. הייתי בגדוד.

מ. גרינברג:

כאשר פרצה המלחמה?

נבנצאל:

כאשר פרצה המלחמה הייתי אצל המח"ט 64 בישיבה בעזה.

מ. גרינברג:

זה היה בצהריים.

כיום כיפור בבוקר, איפה היית?

נבנצאל:

בגדוד.

מ. גרינברג:

ברצועה?

היו"ר אגרנט:

כן.

מ. גרינברג:

אחרי שהיית בהאחזויות בערב, מאז היית בגדוד, כל הזמן?

נבנצאל:

חיובי.

מ. גרינברג:

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מ. גרינברג

לסקוב: האם ידעת או האם אמרו לך כי ניתנה פקודה לפנות את האנשים

במעוזים. או כשאתה באת לחטיבה זה מיוזמתך דיברת להתקשר

אתם וכו'.

מ. גרינברג: כל זה נעשה מתוך יוזמה אישית שלי.

לסקוב: ולא ידעת אם ניתנה פקודה מאלוף הפקיד או שר הבטחון או

הרמט"כל או מפקד האוגדה?

מ. גרינברג: לא.

לסקוב: האם לקחת חלק בוו-שיח שהיה עם המעוז, אם ייכנע או יתמסר?

מ. גרינברג: לא.

ידין: כאשר פרצה המלחמה ב-6 לאוקטובר, היית באוגדה. ידעת אז

שתהיה איזו מלחמה עד השעה 14.00? אתה באת לישיבה בצהריים

האם הייתה איזו ידיעה לך כמג"ד, שיש מלחמה או שתהיה מלחמה? פרט להרגשה

הכללית של מתח ושל כוונות.

מ. גרינברג: לא.

היו"ר אגרנט: לא דובר על אפשרות שתפרוץ מלחמה?

מ. גרינברג: באותו יום, אף אחד לא אמר לי. מספר ימים לפני כן, פגשתי

חבר שלי, סגן אלוף במודיעין, ענף 5. שמו עמוס. אז הוא

היה רב-סרן. הגוס הוא סגן-אלוף ולא עובד בענף. הוא סיפר לי שהכוונות

בצבא הסורי היא מעל ומעבר למה שהיינו רגילים כאשר היינו יחד. שיש שם

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

36 סוללות "6.א.ס" ממש בקו, ויש שם מעל 100 סוללות ארטילריה, ורוב הצבא הסורי נמצא על הגבול.

היו"ר אגרנט: כתוצאה מהשיחה הזאת?

מ. גרינברג: זה נתן לי איזון שהיא מחשבה שהמצב הוא חמור.

ידין: אבל כשאתה באת לישיבה, עוד לא קיבלת באותו רגע, כמג"ד, שום

ידיעה רשמית שתהיה מלחמה?

מ. גרינברג: לא.

ידין: ואז התחילה הישיבה.

מ. גרינברג: המח"ט התחיל בישיבה ואמר שתהיה ידיעה ברדיו על מלחמה בשעה

18.00. הדיון היה בשעה 14.00. זהו פתח את הרדיו, ואז

שמענו שלמעשה החלה ההתקפה. והוא אמר: "או, התחילה המלחמה". הוא אמר שתהיה הפעלת רדיו. ואז אמרנו: בוא נפתח, אולי נשמע משהו. ושמענו ברדיו.

נבנצאל: כמה אנשים היו לגדוד בתעלה ומה היו האכידות?

מ. גרינברג: סך הכל הפלוגה מנתה 90 חיילים, כולל מפקדים.

האכידות הם: 10 הרוגים. 38 שבויים.

נבנצאל: כל השבויים חזרו?

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג:

מ. גרינברג: כן.ידין: פצועים, לא היד?מ. גרינברג: היו פצועים.

המספר שאתן לכם לגביהפצועים איננו מדויק.

פצועים מהשבי?

ידין: לא, לא מהשבי.מ. גרינברג: פצוע אחד פונה גיוס ראשון כלילה, ה-7 לחודש. מ"כ אחד אליו פלדהיגם נפצע והוא פונה מאחד המעוזים. יחד

אחד גם פונה תרדג אחד.

בנוצאל: נעדרים יש גם פן, חוץ מזה?מ. גרינברג: לא.היד"ר אגרנט: אתה לא קיבלת אף פעם פקודה לפנות את המעוזים? זה לא נובע לך?מ. גרינברג: הלואי והייתי מקבל את הפקודה הזאת.היד"ר אגרנט: אני מודה לך מאד עלעדותך.

4

משרד הביטחון
ארביון צח"ל ומערכת הביטחון

ס ו ר ה ת י ק